

Onderwerp: CONS-2019-05
Datum: 24 January 2020

Contact: [REDACTED]
Telefoon: [REDACTED]
Mail: [REDACTED]

Inleiding

FEBEG verwelkomt het consultatiedocument van de VREG betreffende de omzetting van de elektriciteitsrichtlijn en de richtlijn hernieuwbare energiebronnen voor wat betreft actieve afnemers, het zelfverbruik van hernieuwbare energie en de energiegemeenschappen.

Gelet op de adviserende taak van de VREG is het vereist dat alle betrokken partijen, zowel op niveau van de politiek, de administratie als op niveau van de regulator standpunt innemen rond deze elementen. Idealiter gebeurt het in een gecoördineerde context. Het is echter wel opvallend dat de VREG een adviserende rol opneemt inzake de omzetting van de richtlijn naar regionale regelgeving, maar geen standpunt inneemt inzake haar eigenlijke tarifaire bevoegdheid, een bevoegdheid die in deze context evenwel zeer pertinent is. We betreuren het dan ook sterk dat de tarifaire component niet naar voren komt in het consultatiedocument.

We ondersteunen de boodschap van de VREG dat het aandeel pure energiekosten slechts een beperkt deel van de van de totale factuur van de gezinnen en bedrijven uitmaakt. Daartegenover staat evenwel dat de leverancier voor de hele factuur, op de BTW, Federale bijdrage en Vlaamse bijdrage op energie na, het betalingsrisico loopt. De tendens richting meer zelfverbruik, gecombineerd met tarieven en heffingen die niet noodzakelijk veel lager liggen (bv. door prosumententarief), zorgt voor een groter betalingsrisico, met slechts een klein stukje waar marge op behaald kan worden. FEBEG vraagt dan ook dat er gewaakt wordt over de risico's van zelfverbruik en energiedelen voor de leveranciers en voor de afnemers. Dat vereist eveneens dat leveranciers preferentiële partners zijn bij de verdere uitwerking van de in het consultatiedocument naar voren geschoven voorstellen. Het kan volgens ons niet de bedoeling zijn dat de lasten naar de leveranciers verschoven worden, bv. inzake betalingsrisico, balanceren, sociale bescherming, etc. en dat de lusten bij de zelfafnemers komen te liggen.

FEBEG geeft in onderstaand document slechts sporadisch commentaar op het eigenlijke decretaal omzettingsvoorstel van de VREG. We focussen ons in deze reactie op de concepten die de VREG in hun consultatiedocument naar voren schuiven. Die insteek lijkt ons verantwoordbaar omdat we nog vroeg in het omzettingsproces zijn enerzijds en anderzijds gelet op de louter adviserende rol van de VREG. Het feit dat we niet reageren op een (het ontbreken van een) element in het omzettingsvoorstel is niet te lezen als een instemming met de naar voren geschoven formulering. Volgens FEBEG moet er bijkomende analyse gebeuren om zeker te zijn dat de bepalingen die zullen worden aangepast of ingevoegd in de technische reglementen wel voldoende rechtsgrond hebben in de concepten in het omzettingsvoorstel.

De VREG heeft uitgebreid werk geleverd met de opmaak van dit consultatiedocument. We merken evenwel op dat er nog veel openstaande vragen die moeten geduid worden, waaronder: garanderen van vrije leverancierskeuze en sociale bescherming, geen bijkomende risico's voor de leveranciers. Zo moet nog grondig geanalyseerd worden de impact op de marktprocessen, facturering, sourcing, balancing en betalingsrisico's, adequate contractuele regelingen...In overleg met de stakeholders moet er voldoende aandacht zijn voor een redelijke en haalbare implementatietermijn minstens rekening houdende met en prioriteit gevende aan de implementatie van MIG 6.

1. Actieve afnemer

De VREG definieert een actieve afnemer als de afnemer die niet passief is. Een afnemer is niet passief wanneer hij aan één of meerdere van de aan in het nieuwe artikel 4.4.2 opgesomde activiteiten voldoet. De actieve afnemer kan het beheer van de installaties die nodig zijn om de in artikel 4.4.2 opgesomde activiteiten te voldoen, via een lastgeving afdragen. Wat de evenwichtsverantwoordelijkheid van de actieve afnemer betreft, schuift het consultatiedocument naar voren dat deze verantwoordelijkheid in principe bij de actieve afnemer ligt, maar dat deze dit kan delegeren naar bv. een leverancier die op zijn beurt een contract heeft met een evenwichtsverantwoordelijk. FEBEG stelt voor om de delegatie naar een leverancier te voorzien, tenzij de actieve afnemer hier uitdrukkelijk van afziet.

FEBEG stelt wel vast dat er hier twee mogelijke impacts voor de leverancier/BRP op de beide toegangspunten :

- Wie rekent de netkosten en de andere taken en toeslagen op de toegangspunten aan
- Wie staat in de voor de onbalanskosten voor de gedeelde energie (op ene punt wordt energie weggenomen, op het andere toegevoegd).

In het belang van de betrokken actieve afnemers is het volgens FEBEG wenselijk en vereist dat de leverancier(s) correct en tijdig wordt(en) geïnformeerd over het feit dat er gedeeld zal worden. Op deze manier kunnen de betrokken leveranciers/BRP's correcte prijzen aanbieden (bijvoorbeeld door specifieke dynamische tarieven aan te bieden). Wat de nettarieven betreft, kan het niet dat de leverancier/toegangshouder enkel het financiële last en risico moet dragen.

2. Gezamenlijk actieve afnemers

Gezamenlijke afnemers zijn een groep van twee of meer actieve afnemers. Dit concept vereist enige territoriale afbakening. De VREG stelt daarbij dat dit beperkt is tot hetzelfde gebouw of appartementsgebouw.

In het consultatiedocument stelt de VREG de vraag of een bijkomende definitie van gebouw en appartementsgebouw vereist is? Of dat kadastraal perceel of eigen site gebruikt kan worden als aanknopingscriterium?

Er is in het kader van de regeling rond directe lijnen veel discussie rond het concept "eigen site" en juridisch lijkt het concept kadastraal perceel twijfelachtig om te gebruiken. Er zijn echter veel appartementsgebouwen denkbaar die juridisch niet samen horen, maar toch net in hetzelfde gebouw gevestigd zijn, bv. gezamenlijke ondergrondse parking. Suggestie daarom om het concept van hoofdvereniging van mede-eigendom als aangrijpingspunt naar voren te schuiven.

FEBEG stelt voor om te verwijzen naar een gebouw van eenzelfde eigenaar of geheel van mede-eigenaars (hierna: VME)? Een gebouw met een VME is dus een gebouw. Een complex van verschillende gebouwen, met een eigen VME, maar met gemeenschappelijke delen (bv. gemeenschappelijke ondergrondse parking, gemeenschappelijke infrastructuur voor de beide gebouwen) heeft ook een hoofd-VME waaronder de andere VME's ressorteren. Het complex, met een hoofd-VME, is dan ook een gebouw, want in de aan de twee gebouwen gemeenschappelijke delen kan een gemeenschappelijke verwarmingsinfrastructuur gebouwd worden (bv. WKK). Bij een nieuw op te richten gebouw, kan de promotor perfect in de basisakte voorzien dat de VME kan optreden als coördinator van de energiegemeenschap en dat er dus ook een energiegemeenschap kan zijn.

3. Energiegemeenschap en hernieuwbare energiegemeenschap

a. Begripsafbakening en governance

Energiegemeenschappen hebben tot **hoofddoel het bieden van milieu-, economische of sociale gemeenschapsvoordelen** aan haar leden of aandeelhouders. Uit het "impact assessment" rapport van

de Europese commissie blijkt dat dergelijke objectieven kunnen helpen om de lokale aanvaarding van projecten te faciliteren.¹ De daaraan gekoppelde activiteiten door de diverse Europese richtlijnen (*i.e.* produceren, distribueren, leveren, consumeren, opslaan, energiediensten, *etc...*) wijzen o.i. op een tweeledig doel voor energiegemeenschappen:

- Enerzijds het zelfverbruik binnen de gemeenschap optimaliseren door gebruik te maken van hoger opgesomde activiteiten, en
- Anderzijds flexibiliteitsdiensten aanbieden die de netbeheerders op lokaal of nationaal niveau kunnen aankopen.

Deze doelstellingen van energiegemeenschappen vormen het uitgangspunt van de Europese regelgeving en zijn essentieel om het concept van een energiegemeenschap te implementeren. Een coherente omzetting van deze doelstellingen vereist dan ook vertaling op vlak van organisatiemodel, participatie en controle. We behandelen deze onderwerpen hieronder achtereenvolgens.

1. Organisatiemodel

Wat vaststaat is dat de EU-richtlijn **niet preciseert welke specifieke rechtsvorm** aangenomen moet worden. Dat wordt ook bevestigd op p.18 in het consultatiedocument van de VREG door te verwijzen naar overweging 44 en 71 van respectievelijke de elektriciteitsrichtlijn en de hernieuwbare richtlijn. Vervolgens gaat de VREG over tot een persoonlijke lezing van deze bepaling door dit te koppelen aan het hoofddoel van energiegemeenschappen, namelijk het bieden van milieu-, economische of sociale gemeenschapsvoordelen. FEBEG wenst op te merken dat het hier geen cumulatieve voorwaarden betreffen. Dat impliceert dus dat een louter economisch voordeel voldoende kan zijn om aan het hoofddoel van een energiegemeenschap te voldoen. De geschiktheidsbeoordeling van bepaalde juridische organisatievormen die de VREG maakt op p.19 van het consultatie document, lijken ons om die reden dan ook niet aan de orde. De richtlijnen vereisen volgens FEBEG zelfs geen rechtspersoonlijkheid.

FEBEG merkt in deze context ook op dat er in het omzettingsvoorstel (p. 37 e.v. van het consultatiedocument) geen verwijzing meer wordt gemaakt naar **energie of energiedienst** wanneer het hoofddoel van de energiegemeenschap besproken wordt. Hierdoor lijkt elke organisatie die als doel heeft het bieden van milieu, sociale of economische voordelen al in aanmerking te komen om onder het concept 'energiegemeenschap' te kunnen vallen, daar waar toch minstens een van de activiteiten zoals opgenomen in art. 4.8.4, §1 moet ondernomen worden.

2. Participatie of deelname

De VREG maakt terecht een onderscheid tussen deelname en controle van een energiegemeenschap. Het volgende punt gaat in op controle. Hier beperken we ons tot deelname. De situatie wordt bemoeilijkt doordat het lidmaatschap beperkter is in de hernieuwbare energiegemeenschap dan in een energiegemeenschap. In die laatste vorm is deelname, het aldus de richtlijn, mogelijk voor eenieder, in de eerste organisatievorm (HEG) staat die open voor een in de richtlijn limitatief opgesomd aantal deelnemers die bovendien aan het nabijheids criterium moeten voldoen.

Het hoofddoel, dat geïnspireerd is op het impact assessment, wil met andere woorden de lokale gemeenschap enthousiasmeren rond de energietransitie door het bieden van milieu-, economische of sociale voordelen aan de leden of aandeelhouders. Waarom er dan een arbitrair onderscheid gemaakt wordt in wie al dan niet kan deelnemen, is noch in het impact assessment, noch in de richtlijnen zelf terug te vinden. Het lijkt ons dat hierbij voornamelijk moet worden teruggegrepen naar het tweeledig doel van energiegemeenschappen (*cf. supra*).

---

¹ Impact assessment accompanying the proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the promotion of the use of energy from renewable sources (recast), COM(2016) 767 Final, 30.11.2016, p. 6 and 52.

De meerwaarde van zowel het optimaliseren van het zelfverbruik als het aanbieden van flexibiliteitsdiensten zit voornamelijk in de mogelijkheid om diverse afname en productieprofielen te aggregeren binnen een energiegemeenschap. Als men deze doelen optimaal wil realiseren, heeft een energiegemeenschap baat bij een goede mix van bedrijfs- en residentiele profielen.

Doordat grote bedrijven (groter dan een KMO) de mogelijkheid ontnomen wordt om lid te zijn van een hernieuwbare energiegemeenschap, kunnen zij enkel nog terugvallen op een energiegemeenschap. Waar de focus ligt op elektriciteit, en niet op hernieuwbare energiebronnen. Op welke manier krijgen deze bedrijven dan nog de mogelijkheid om mee de energietransitie te bieden op basis van de rechten die verleent worden door (hernieuwbare) energiegemeenschappen?

Bovendien is een eventueel argument dat dergelijke bedrijven geen milieu-, economische of sociale voordelen kunnen mee helpen realiseren voor lokale gemeenschappen niet correct. De gemaakte onderscheiden zijn dus op zijn minst arbitrair. We denken dat daarvoor een elegantere oplossing naar voren te schuiven valt met maximale impact (*cfr. infra*). Zie de overzichtstabel in bijlage bij dit document (laatste pagina).

3. Zeggenschap

Het hoger toegelichte problematiek inzake deelname, wordt bovendien nog versterkt door het gemaakte onderscheid inzake zeggenschap. Hoewel iedereen kan deelnemen aan een energiegemeenschap, is het zeggenschap ook daar beperkt tot een limitatief opgesomde lijst (rechts)personen. In een energiegemeenschap mag de effectieve controle enkel worden uitgeoefend door natuurlijke personen, lokale autoriteiten of kleine ondernemingen (zelfs geen middelgrote ondernemingen). Welke incentive heeft een groter bedrijf (lees: geen klein bedrijf) om lid te zijn van een energiegemeenschap als men per definitie geen zeggenschap kan krijgen. Het is als een appartement kopen waarvan je weet dat je geen enkele zeggenschap krijgt over de gemeenschappelijke delen, waarbij beslissingen over de gemeenschappelijke delen bovendien drastische gevolgen kunnen hebben voor je eigen eigendom of voor de kosten die men aanreket

4. FEBEG alternatief

De finale teksten in de richtlijn lijken dus niet –volledig– te stroken met het initiële opzet van zowel het impact assessment als het overkoepelende doel en de daaruit voortvloeiende tweeledige deeldoelstellingen.

Er resten de regelgever bijgevolg bijkomende alternatieven die een coherente regelgeving naar voren kunnen schuiven die bovendien ook nog in overeenstemming is met het door de richtlijn naar voren geschoven doel. We denken dan ook dat de VREG een te strikte omzetting van de richtlijn naar voren schuift in hun consultatiedocument. We willen als FEBEG een alternatief naar voren schuiven (zie bijlage bij dit document) dat een ruimere omzetting van het concept energiegemeenschappen naar voren schuift dat naar o.i. eveneens richtlijnconform is.

Dat kan enerzijds door zowel de door de VREG naar voren geschoven energiegemeenschap alsook de hernieuwbare energiegemeenschap te implementeren met daarnaast een overkoepelende/ruimere energiegemeenschap die een breder lidmaatschap en zeggenschap toelaat, alsook de rechten en plichten van de energiegemeenschap en de hernieuwbare energiegemeenschap combineert. Of, anderzijds, een energiegemeenschap die de rechten en plichten van de energiegemeenschap en de hernieuwbare energiegemeenschap combineert en waar het aan de energiegemeenschap overgelaten wordt om regels inzake Governance (lidmaatschap en zeggenschap) autonoom op te maken. Dat laatste voorstel heeft in ieder geval het voordeel van de duidelijkheid. Bovendien verzet niets (zoals de VREG zelf in haar consultatiedocument aangeeft, krijgen de lidstaten een ruime beleidsvrijheid in de omzetting van hun richtlijnen) er zich dan tegen dat de energiegemeenschap zich inzake lidmaatschap en zeggenschap beperkt tot de in de richtlijn opgesomde juridische personen en entiteiten. Zie de overzichtstabel in bijlage bij dit document (laatste pagina).

Dit alternatief kan als reactie op de door de VREG op p.23 van het consultatiedocument gestelde vraag beschouwd worden.

b. Bijkomende voorwaarde voor de hernieuwbare energiegemeenschap: nabijheid

Anders dan bij de energiegemeenschap moeten de deelnemers aan een hernieuwbare energiegemeenschap in de nabijheid van de hernieuwbare-energieprojecten van de hernieuwbare energiegemeenschap gevestigd zijn.

De VREG stelt voor om de nabijheidsvereiste op te vatten als een territoriale afbakening a.d.h.v. een duidelijke parameter. We delen de bezorgdheid van de VREG voor een duidelijke parameter. We vrezen evenwel dat een strikt geografisch criterium het doel en de daaruit voortvloeiende subdoelen (*cfr. supra*) van een energiegemeenschap voorbij kan schieten. We stellen daarom voor om met twee criteria te werken die naast elkaar kunnen bestaan en de keuze bij de (hernieuwbare) energiegemeenschap zelf laat om te kiezen voor ofwel elektrische nabijheid dan wel geografische nabijheid. In ons eigen alternatief hanteren we dezelfde opzet (zie laatste pagina).

- Elektrische nabijheid

Wanneer energiegemeenschappen beschouwd worden als tools om de energietransitie te versnellen door de zelfafname te versnellen en in de mogelijkheid voorzien om flexibiliteitsdiensten aan te bieden aan de netbeheerders, dan lijkt het vooral vereist dat dit vanuit een technisch perspectief mogelijk en nuttig moet zijn. Wanneer men de zelfafname binnen de gemeenschap wil optimaliseren of een congestieproblematiek wil aanpakken, dient dit vanuit een technische benadering mogelijk te zijn.

- Geografische nabijheid

Als de energiegemeenschap geen fysische link heeft met de elektrische omstandigheden in de nabijheid (en hier ook geen vergoeding voor nastreeft), maar bijvoorbeeld inzet op de lokale betrokkenheid in RES projecten moet het nabijheidscriterium ruimer bekeken kunnen worden dan louter de elektrische nabijheid. De geschiktheid kan steeds beoordeeld worden bij de aanmelding en zou afhankelijk kunnen zijn van het type project.

In dit kader wensen we ook in te gaan op de door de VREG gestelde vraag inzake grensoverschrijdende deelname. FEBEG ondersteunt principieel het uitgangspunt de energiemarkt grensoverschrijdend is, of dat nu gaat over DNB-, regionale of landsgrenzen. Vanuit die optiek moet er in ieder geval naar gestreefd worden om de grensoverschrijdende toepassing van energiegemeenschappen mogelijk te maken. We erkennen evenwel dat er een hoge complexiteit verbonden is aan het mogelijk maken van grensoverschrijdende “transacties”. We zijn dan ook vragende partij om hier bijkomend overleg over te organiseren om een performant systeem op de rails te zetten teneinde het door ons naar voren geschoven principiële standpunt te realiseren.

- Overlapping van energiegemeenschappen

FEBEG gaat er van uit dat verschillende energiegemeenschappen binnen eenzelfde territorium opgericht kunnen worden. Daarnaast gaan we er ook van uit dat bv. een particulier lid kan zijn van verschillende energiegemeenschappen (bv. rond energie-efficiëntie en een andere rond hernieuwbare energie). Kan de VREG deze visie bevestigen? Het is volgens FEBEG te vermijden dat een energiegemeenschap het ontstaan van een andere energiegemeenschap verhindert.

c. Rechten van energiegemeenschappen

- Beheer van het elektriciteitsdistributienet

Zie het overzicht op het einde van het document. Er lijkt ons geen reden om uit te sluiten dat een energiegemeenschap beheerder van een elektriciteitsdistributienet kan zijn. Zij moeten dan uiteraard

voldoen aan de vereisten zoals die worden omschreven in art. 4.8.4., §2 van het omzettingsvoorstel van de VREG. De regels waarnaar wordt in art. 4.4.4, §2, mogen barrières vormen voor leveranciers met betrekking tot datauitwisseling, privacy, etc.

- Faciliterend kader voor hernieuwbare energiegemeenschappen

De herschikte richtlijn HEB die de omzettende lidstaten vrijlaat om een zgn. “faciliterend kader” uit te bouwen, “ter bevordering en vergemakkelijking van de ontwikkeling van hernieuwbare energiegemeenschappen”. Dit faciliterend kader is ruim opgevat, en zet de regelgever er o.m. toe aan om – binnen de klijlijnen van de Europese staatssteunregels – steun te verlenen aan hernieuwbare energiegemeenschappen. FEBEG is de mening toegedaan dat de omzetting in het energiedecreet al een faciliterend kader inhoudt. We zien niet in waarom een hernieuwbaar project binnen een energiegemeenschap bijkomende gefaciliteerd moet worden versus een vergelijkbaar project buiten een gemeenschap. Het is essentieel dat hier een level playing field bewaakt wordt en dat de verschillende projectvormen naast elkaar kunnen bestaan.

d. Plichten van de energiegemeenschap

- Is het voldoende een meldingsplicht te voorzien voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen of lijkt het aangewezen om (hernieuwbare) energiegemeenschappen (ook) te onderwerpen aan een erkenning/label? Hoe zou deze controle er kunnen uitzien.

FEBEG is er principieel voorstander van dat de drempel voor het oprichten van een energiegemeenschap zo eenvoudig mogelijk gehouden moet worden. Een melding bij de VREG lijkt ons evenwel het minimum. Als men opteert voor een erkenning, is het belangrijk dat dergelijke erkenningsvoorwaarden beperkt en limitatief opgesomd worden in het energiedecreet. Voor FEBEG is het essentieel dat erover gewaakt wordt dat via een energiegemeenschap verplichtingen die voor leveranciers gelden, niet ontweken worden.

Het is denkbaar dat de voordelen/mogelijkheden (bv. een tarifair voordeel) die aan een (H)EG geboden wordt, in overeenstemming moeten zijn aan de omvang van de erkenningsvoorwaarden.

4. Zelfverbruik van hernieuwbare energie

a. Algemeen

Het algemeen principe dat door de VREG naar voren is geschoven is dat de beoordeling van het zelfverbruik moet gebeuren per onbalansperiode (voor elektriciteit dus elk kwartier).

- voor de individuele afnemer is dit begrensd tot de energiehoeveelheid die de **actieve afnemer** op zijn toegangspunt afneemt. Dit zal een bewerking in de back-end vragen.
- De actieve afnemer die deel uitmaakt van **gezamenlijke actieve afnemers**, kan de hernieuwbare energie die door dit afnamecollectief wordt opgewekt zelfverbruiken. Dat kan uiteraard niet meer bedragen dan de afname per onbalansperiode op het toegangspunt van het gebouw.
- De afname van de door de gemeenschap opgewekte energie wordt echter beperkt tot de afname die het lid van de gemeenschap op zijn toegangspunt afneemt per onbalansperiode.

Dat laatste punt zorgt er volgens FEBEG voor dat er mogelijks minder optimalisatie is van de energiestromen/vraagbeheer/etc. op niveau van de gemeenschap, maar eerder optimalisatie op niveau van de individuele leden van de vennootschap gebeurt. Dat heeft de nodige implicaties bij de uitwerking van verdeelsleutels inzake kosten en opbrengsten van de gemeenschap. Heeft dat niet tot gevolg dat er een maximale toekenning per individuele gebruiker mogelijk is in een appartementsgebouw en niet binnen een gemeenschap?

b. Algemene modaliteiten zelfverbruik

De VREG stelt dat er geen afbreuk mag worden gedaan aan de van toepassing zijnde nettarieven, belastingen, bijdragen heffingen en toeslagen van toepassing op de afnemers. Het recht op zelfverbruik kan dan ook enkel impact hebben op de energiekosten-component van de energiefactuur. We willen als FEBEG vooral benadrukken dat het positieve effect van het optimaliseren van de zelfafname en/of het aanbieden van flexibiliteitsdiensten door de energiegemeenschap op het netbeheer / -infrastructuur in rekening moet worden gebracht.

In het consultatiedocument doet de VREG een voorafname voor wat betreft het aanrekenen van taksen, heffingen, bijdragen,... nochtans ressorteren deze niet onder de bevoegdheid van de VREG. Het is voor FEBEG vereist dat er hierover voldoende juridische zekerheid bestaat en dat dit wordt afgetoetst met de bevoegde juridische instanties.

De VREG schuift de vrijstelling van de leveringsvergunning in het kader van zelfverbruik naar voren voor de gezamenlijk actieve afnemers en (H)EG voor wat betreft de levering van hernieuwbare elektriciteit. We onderschrijven deze positie als FEBEG. We wensen wel te benadrukken dat de leden van de gemeenschap recht hebben op gelijke bescherming als niet-leden van de gemeenschap (i.e. buiten een energiegemeenschap). Volgens FEBEG moet er in een gemeenschap voldoende aandacht gaan naar sociale bescherming, de uitstapregeling of regels inzake wanbetaling.

De VREG stelt dat binnen een hernieuwbare energiegemeenschap men enkel hernieuwbare elektriciteit voor ogen kan hebben. Echter wanneer men een batterij plaatst binnen dergelijke gemeenschap, kan de batterij dan enkel gebruik maken van groene stroom?

FEBEG stelt voor om hier een pragmatische oplossing te hanteren, aangezien het onderscheid maken tussen grijze en groene stroom praktisch zeer moeilijk is. Het gedeelte dat niet te verklaren is door groene stroom opgewekt binnen de gemeenschap, moet aangetoond worden als groen door de aankoop van garanties van oorsprong.

5. Delen en verkopen van zelfopgewekte hernieuwbare energie

Wanneer kan energie gedeeld worden volgens de VREG?

- Een actieve afnemer deelt de hernieuwbare energie die hijzelf heeft opgewekt met een andere actieve afnemer
- Een collectief van gezamenlijk actieve afnemers deelt de hernieuwbare energie die het collectief heeft opgewekt, met een actieve afnemer buiten dat collectief

In het geval van een actieve afnemer die zijn stroom van zonnepanelen op het net zet, kan de eerstgenoemde actieve afnemer dit delen met een andere actieve afnemer. Maar op welke manier is dat controleerbaar? Sluit hij dan een contract met zijn buurman dat gekend is voor de leverancier/netbeheerder? Moet hij dan aan geen enkele bijkomende voorwaarde voldoen? We delen de mening van de VREG dat dit moet beperkt worden tot het delen met één enkele peer?

FEBEG wenst een aantal voorwaarden te koppelen aan de vrijstelling van leveringsvergunning in de hierboven genoemde gevallen. Zo is het essentieel dat de leverancier voldoende tijdig en ex ante op de hoogte worden gebracht van met wie er wordt gedeeld (gelet op de risico's: impact de op prijszetting, sourcing, balancing... in hoofde van de leverancier). Dat is immers informatie waarover de toegangshouder moet beschikken. FEBEG vraagt dan ook dat er gewaakt wordt over de risico's van energiedelen voor de leveranciers en voor de afnemers. Dat vereist eveneens dat leveranciers preferentiële partners zijn bij de verdere uitwerking van de in het consultatiedocument naar voren geschoven voorstellen. Het kan volgens ons niet de bedoeling zijn dat de lasten naar de leveranciers verschoven worden, bv. inzake betalingsrisico, balanceren, sociale bescherming, etc. en dat de lasten bij de zelfafnemers komen te liggen.

Wanneer kan energie verkocht worden volgens de VREG?

- Een actieve afnemer verkoopt de hernieuwbare energie die hijzelf heeft opgewekt aan een niet-peer (bijvoorbeeld: een energieleverancier of een aggregator). Hiervoor is geen leveringsvergunning nodig.
- Een collectief van gezamenlijk actieve afnemers verkoopt de hernieuwbare energie die het collectief heeft opgewekt (aan iemand anders dan een actieve afnemer, bijvoorbeeld een energieleverancier of een aggregator). Hiervoor is geen leveringsvergunning nodig.
- Een erkende (hernieuwbare) energiegemeenschap verkoopt hernieuwbare energie die de gemeenschap heeft opgewekt

Als FEBEG onderschrijven we dat de verkoop buiten de gemeenschap aan een eindafnemer als een levering aanzien moet worden waarvoor er dus een leveringsvergunning vereist is. Verkoop aan een energiebedrijf (e.g. leverancier) die geen eindafnemer is, is geen levering, waarvoor er dus ook geen leveringsvergunning vereist is. Op deze manier blijft het level playing field behouden. Als de gemeenschap levert aan leden van de gemeenschap, is er eveneens geen leveringsvergunning vereist. Het is volgens FEBEG wel zeer belangrijk om aan de leden van een gemeenschap gelijke bescherming te verlenen als aan burgers buiten de gemeenschap. Volgens FEBEG moet die gemeenschap voldoende aandacht hebben voor sociale bescherming. Diezelfde regeling kan doorgetrokken worden naar een uitstapregeling, of regels inzake wanbetaling.

We stellen ons de vraag of er ook een vrijstelling van de leveringsvergunning wordt voorzien in het geval een (H)EG aan een andere (H)EG verkoopt. Is er dan ook geen leveringsvergunning vereist. Als FEBEG pleiten we er sterk voor om in deze gevallen wel via een leverancier te laten verlopen of een leveringsvergunning op te leggen aan de (H)EG.

6. Algemene bedenkingen/vragen

Te waken over bijkomende risico's en ongewenste neveneffecten in hoofde van de leveranciers:

- Zo moet de leverancier ex ante worden ingelicht over de juiste data (en gelijkwaardige toegang van die data).
- Zo moet de leverancier voldoende tijdig en ex ante op de hoogte worden gebracht van met wie er wordt gedeeld (gelet op de risico's: impact de op prijszetting, sourcing, balancing... in hoofde van de leverancier) en moet de VREG erover waken dat deze oplossingen juridisch sluitend zijn.

Vragen m.b.t. leverancier

- Al er een energiemanager is aangesteld voor de energiegemeenschap en geen leverancier is, heeft de manager van de gemeenschap dan een leveringsvergunning nodig?
- Wie zal aangeduid worden als toegangshouder op het EAN waar energie gedeeld wordt? Wordt dit de klant?
- We stellen ons vragen over de verrekening, de leverancier zal enkel het energieluik kunnen factureren na de ex ante correctie terwijl de leverancier wellicht wel de gridfee factuur zal krijgen voor de volledige 100%.

Alle bovenstaande elementen moeten grondig onderzocht worden, vereisen een grondig overleg met de betrokken stakeholders en hebben bovendien een grote impact op de marktprocessen. Er zal dan ook voldoende tijd voorzien moet worden voor de implementatie. De betrachting moet in ieder geval zijn dat de resources van de DNB en de leverancier maximaal worden ingezet voor de realisatie van MIG 6, met ingang per 1 september 2021.

7. Nadere regels

Er is volgens de VREG nog veel bijkomende uitwerking nodig in het besluit en de technische reglementen, e.g. regels inzake de juiste berekening van de energiehoeveelheden voor de allocatie en reconciliatie voor onbalansen die actieve afnemers en energiegemeenschappen creëren. Wat de technische implementatie van het recht op zelfverbruik en het delen van hernieuwbare energie betreft, staan er nog verschillende mogelijkheden open. Een belangrijke knoop die hier nog doorgehakt zal moeten worden, heeft betrekking op de vraag in welke mate dit wel/niet in de marktprocessen ingekapseld moet worden. Met andere woorden: in welke mate zal de distributienetbeheerder instaan voor de meting, berekening en verdeling van de energiehoeveelheden in het kader van zelfverbruik en het delen van hernieuwbare energie? In welke mate zullen de afnemers die hieraan deelnemen afzonderlijk voor hun overige afname een aparte leverancierskeuze blijven maken? Is het aangewezen om de verdeling tussen de deelnemers over te laten aan commerciële partijen?

De VREG schuift hiervoor twee pistes naar voren:

- een eerste piste gaat uit van een correctie van meetgegevens op de allocatiepunten van de betrokken netgebruikers
- een tweede piste gaat uit van de samenvoeging van het gehele collectief gezamenlijke actieve afnemers of de gehele (hernieuwbare) energiegemeenschap onder één geheel

Het is wat FEBEG betreft te vroeg om hier een duidelijke keuze in te maken. De lopende proefprojecten moeten bijkomende inzichten geven. Het lijkt ons dat deze twee pistes thans opgehouden moeten worden. Voor FEBEG is het in ieder geval essentieel dat:

- de vrije leverancierskeuze voor de klanten gegarandeerd blijft.
- de berekening van de energievolumes binnen een energiegemeenschap zijn niet per se de verantwoordelijkheid van de netbeheerder. De VREG verwijst in de eerste piste bijvoorbeeld naar een verdeelsleutel en lijkt de DNB naar voor te schuiven om deze verdeelsleutel toe te passen, maar FEBEG ziet hier eerder een rol voor een door de gemeenschap aangestelde neutrale partij die deze verrekening doet en doorgeeft aan de DNB- zeker in het geval van meer complexe gemeenschappen met doorgedreven energieoptimalisatie (denk aan Energy Management Systemen) zal de correctie van de energieverbruiken een dynamisch gegeven zijn. Ook de dynamiek in een energiegemeenschap door toetredende en uittredende leden en de link met de aanpassing van eventuele verdeelsleutels zien wij niet als activiteit voor de DNB.
- Dat de sociale bescherming, met mogelijkheid tot drop, toepassing sociaal tarief gegarandeerd blijven.

	Overkoepelende Energiegemeenschap	Toelichting
Essentie concept	Samenwerkingsverband dat zich bezighoudt met productie - verbruik - opslag - ... van energie	De beperking tot louter elektriciteit die gemaakt wordt in het kader van een energiegemeenschap van burgers, is perfect mogelijk in een overkoepelende energiegemeenschap. Een overkoepelende gemeenschap kan perfect beslissen om hun wering enkel toe te spitsen op elektriciteit, maar dat lijkt ons geen vereiste. Daarom bekijken we het breder dan dat.
Hoofddoel	Voordelen op milieu-, economisch of sociaal gebied voor de leden die gelinkt zijn aan energie.	Idem VREG, mits toevoeging van energie aangezien het uitdrukkelijk over energiegemeenschappen gaat.
Subdoelen	<ul style="list-style-type: none"> - Zoals opgesomd in art. 4.8.1., §1 van het omzettingsvoorstel van de VREG 	
Rechtsvorm	Juridische entiteit	Idem VREG
Lidmaatschap	Iedereen, inclusief grote bedrijven en bedrijven met de primaire focus op energie.	De gemeenschap kan beslissen wie wel en niet lidmaatschap kan verwerven; zolang het hoofddoel maar in overeenstemming is met het hoofddoel van de gemeenschap
Zeggenschap	Iedereen, inclusief grote bedrijven en bedrijven met de primaire focus op energie.	De gemeenschap kan beslissen wie wel en niet en in welke mate zeggenschap kan verwerven; zolang het hoofddoel maar in overeenstemming is met het hoofddoel van de gemeenschap
Rechten	Alle opgesomde rechten door de VREG <ul style="list-style-type: none"> - Zie lager voor specifieke gevallen: <ul style="list-style-type: none"> o Distributienetbeheer o Zelfverbruik 	
Plichten	Meldingsplicht, evenwichtsverantwoordelijkheid en metervereisten	Idem VREG
Criterium van lokalisatie	<ul style="list-style-type: none"> - Keuzevrijheid tussen ofwel elektrische nabijheid ofwel geografische nabijheid 	
Zelfverbruik	Zelfverbruik van hernieuwbare energie. In functie van het gebruikte nabijheidscriterium, hanteert men dan ofwel elektrische ofwel geografische nabijheid	Aangezien het zelfverbruik in beide gevallen (energiegemeenschap en hernieuwbare energiegemeenschap) beperkt is tot hernieuwbare energie, lijkt het onderscheid tussen beide vormen verenigbaar in een overkoepelende gemeenschap.
Distributienetbeheer	Men kan enkel distributienetbeheerder zijn indien men elektrische nabijheid als aanknopingspunt hanteert.	De reële nabijheid is hier van belang,.